

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Лазаренко Раїси Павлівни про відповідність Конституції України (конституційність) пункту 11 частини першої статті 1, частини третьої статті 11, частини п'ятої статті 13 Закону України „Про житлово-комунальні послуги“, частини четвертої статті 7 Закону України „Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист“

Київ
11 липня 2023 року
№ 112-1(II)/2023

Справа № 3-104/2023(195/23)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Юровська Галина Валентинівна (голова засідання),
Головатий Сергій Петрович,
Мойсик Володимир Романович (доповідач),

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Лазаренко Раїси Павлівни про відповідність Конституції України (конституційність) пункту 11 частини першої статті 1, частини третьої статті 11, частини п'ятої статті 13 Закону України „Про житлово-комунальні послуги“ від 9 листопада 2017 року № 2189–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 1, ст. 1) зі змінами, частини четвертої статті 7 Закону України „Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист“ від 24 березня 1998 року № 203/98–ВР (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 40–41, ст. 249) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Мойсика В.Р. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Лазаренко Р.П. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статтям 1, 2, 3, 8, 17, 21, 22, 24, 41, 48, 58 Конституції України (конституційність) пункт 11 частини першої статті 1, частину третю статті 11, частину п'яту статті 13 Закону України „Про житлово-комунальні послуги“ від 9 листопада 2017 року № 2189–VIII зі змінами (далі – Закон № 2189), частину четверту статті 7 Закону України „Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист“ від 24 березня 1998 року № 203/98–ВР зі змінами (далі – Закон № 203).

Згідно з пунктом 11 частини першої статті 1 Закону № 2189 плата за абонентське обслуговування – платіж, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг (далі – індивідуальний договір) або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (далі – індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем) (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), що включає витрати виконавця, пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених Законом № 2189, а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім

обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води).

Відповідно до частини третьої статті 11 Закону № 2189 „передбачені законодавством пільги та субсидії на оплату житлово-комунальних послуг виплачуються споживачу в грошовій формі у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України“.

За частиною п'ятою статті 13 Закону № 2189:

„У разі якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали з виконавцем комунальної послуги відповідний договір (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії), з ними укладається індивідуальний договір про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання.

Такі договори вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.

У разі укладення публічних договорів приєднання про надання комунальних послуг виконавці комунальних послуг розміщують вимоги до якості відповідних послуг згідно із законодавством та іншу необхідну інформацію для кожного багатоквартирного будинку окремо на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на власному веб-сайті. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування таких вимог у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.

У разі прийняття співвласниками багатоквартирного будинку рішення про обрання моделі організації договірних відносин з виконавцем комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії) відповідно до частини першої статті 14 цього Закону та повідомлення виконавців комунальних послуг про прийняте рішення за два місяці до запланованої дати укладення договору:

такий виконавець зобов'язаний укласти договори про надання комунальних послуг відповідно до вимог цієї статті згідно з обраною співвласниками моделлю організації договірних відносин;

раніше укладений із таким виконавцем договір про надання комунальної послуги достроково припиняється з дати набрання чинності новим договором, укладеним із співвласниками, але припинення (втрата чинності) дії раніше укладеного договору не звільняє сторони від виконання зобов'язань за цим договором та від відповідальності за порушення його умов.

Якщо за 30 днів до закінчення строку дії договору співвласники багатоквартирного будинку не повідомили виконавця відповідної комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії) про прийняття рішення про вибір моделі організації договірних відносин, визначеної в частині першій статті 14 цього Закону, публічний індивідуальний договір про надання комунальної послуги, укладений з таким виконавцем, вважається продовженим на наступний однорічний строк.

Публічні договори приєднання про надання комунальних послуг з власниками індивідуальних (садибних) житлових будинків вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.

Плата виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання, складається з:

плати за послугу, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;

плати за абонентське обслуговування, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України“.

Згідно з частиною четвертою статті 7 Закону № 203 „вдови (вдівці) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, органів внутрішніх справ, Національної поліції України, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України, державної пожежної охорони, Державної кримінально-виконавчої служби України, служби цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та члени їхніх сімей, які перебувають на їх утриманні, користуються пільгами, передбаченими пунктами 6–9 статті 6 цього Закону“, зокрема, 50-відсотковою знижкою плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична та теплова енергії та інші послуги), користування квартирним телефоном у жилих будинках усіх форм власності в межах норм, визначених законодавством, або 50-відсотковою знижкою вартості палива, у тому числі рідкого, в межах норм, установлених для продажу населенню для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення.

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У липні 2022 року Лазаренко Р.П. звернулася до Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області з позовом до міського комунального підприємства „Хмельницькводоканал“ (далі – Підприємство) про визнання протиправною бездіяльності у сфері житлово-комунальних послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення виключно на договірних засадах та із структурою плати виконавцю житлово-комунальних

послуг, визначеною згідно з договором, укладеним за вимогами законодавства України, та зобов'язання вчинити дії.

Лазаренко Р.П. звернулася до суду у зв'язку з тим, що в квітні 2022 року Підприємство, яке надає їй послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на підставі договору від 8 травня 2019 року, надіслало їй рахунок на оплату послуг за березень 2022 року, в якому зазначено 52 грн 40 коп. боргу за абонентське обслуговування. Уважаючи, що за своєю формою цей рахунок не відповідає Правилам надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 року № 690 зі змінами (далі – Правила), а Підприємство неправомірно нарахувало кошти за ненадані послуги, Лазаренко Р.П. просила суд:

- визнати бездіяльність Підприємства протиправною, що зазначено у сформованому Підприємством рахунку від 12 квітня 2022 року на оплату послуг за березень 2022 року;
- зобов'язати Підприємство переукласти з нею індивідуальний договір від 8 травня 2019 року;
- зобов'язати Підприємство здійснити формування та надання їй щомісячних рахунків на оплату наданих послуг відповідно до Правил;
- зобов'язати Підприємство скасувати відомчий наказ „Про встановлення плати за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами“ від 24 січня 2022 року № 33 та надати його їй в новій редакції.

Хмельницький міськрайонний суд Хмельницької області рішенням від 7 грудня 2022 року позов Лазаренко Р.П. задовільнив частково: зобов'язав Підприємство укласти з Лазаренко Р.П. індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, у решті позову відмовив.

Хмельницький апеляційний суд постановою від 14 лютого 2023 року рішення Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 7 грудня 2022 року в частині задоволених позовних вимог скасував,

ухваливши в цій частині нове рішення, яким у задоволенні позову Лазаренко Р.П. відмовив, у решті вимог рішення суду першої інстанції залишив без змін.

Колегія суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду ухвалою від 22 березня 2023 року відмовила у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Лазаренко Р.П., посилаючись на те, що касаційну скаргу подано на судові рішення у малозначній справі.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі мають міститися конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункти 5, 6 частини другої статті 55).

З аналізу остаточного судового рішення – постанови Хмельницького апеляційного суду від 14 лютого 2023 року – вбачається, що всупереч твердженню Лазаренко Р.П. положення частини четвертої статті 7 Закону № 203, частини третьої статті 11 Закону № 2189 Хмельницький апеляційний суд не

застосовував. Отже, в цій частині конституційна скарга не відповідає вимогам частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Особа, яка звертається до Конституційного Суду України, повинна не лише зазначити, а й аргументовано довести, як саме оспорюваний закон (його окремі положення), який був застосований в остаточному судовому рішенні в її справі, порушує її гарантоване Конституцією України право [Ухвала Першого сенату Конституційного Суду України від 13 червня 2018 року № 20-у(І)/2018].

Аналіз конституційної скарги дає підстави для висновку, що Лазаренко Р.П. не навела обґрунтування, у чому саме полягає неконституційність пункту 11 частини першої статті 1, частини п'ятої статті 13 Закону № 2189. Зокрема, у клопотанні вона стверджує про порушення оспорюваними положеннями Закону № 2189 статей 1, 2, 3, 8, 17, 21, 22, 24, 41, 48, 58 Основного Закону України в цілому, що не є тотожним зазначенню конкретних положень Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, а відтак суперечить вимозі пункту 5 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Порушуючи питання про невідповідність оспорюваних положень Закону № 2189, Лазаренко Р.П. обмежилася цитуванням Конституції України, Закону № 2189, Цивільного кодексу України тощо, а також посиланнями на юридичні позиції Конституційного Суду України, не обґрунтувавши взаємозв'язку між змістом оспорюваних положень Закону № 2189 та статтями Основного Закону України. Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що цитування приписів Конституції України, наведення змісту положень законів без аргументації невідповідності Конституції України оспорюваних положень закону України не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності (ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 24 травня 2018 року № 24-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

Крім того, Лазаренко Р.П. фактично не погодилася із судовим рішенням Хмельницького апеляційного суду у своїй справі та вказла на це, як на підставу для звернення до Конституційного Суду України щодо перевірки на відповідність Основному Закону України оспорюваних приписів Закону № 2189. Зокрема, вона стверджує, що відмовою в задоволенні її позову „створено реальну нагоду/необхідність звернення із конституційною скаргою за захистом невідчужуваних та непорушних прав законослухняної людини і громадянки України, ... якій законодавством України забезпечено надання знижки у розмірі 50% частини фактичних витрат оплати за житлово-комунальні послуги із додержанням державних соціальних стандартів“. Однак незгода із судовими рішеннями не може вважатися обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень закону [ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 6 червня 2018 року № 17-у(II)/2018, від 6 червня 2018 року № 18-у(II)/2018].

Твердження Лазаренко Р.П. щодо неконституційності оспорюваних положень Закону № 2189 по суті зводяться до викладу нею власного бачення порядку розрахунку плати за абонентське обслуговування та незгоди з існуючим законодавчим регулюванням надання житлово-комунальних послуг, а також із запровадженням тарифів за абонентське обслуговування та порядком їх нарахування. Проте така незгода не може вважатись належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону № 2189, оскільки незгода Лазаренко Р.П. із законодавчим регулюванням у сфері надання житлово-комунальних послуг не є тотожною порушенню її прав, гарантованих Конституцією України.

Отже, Лазаренко Р.П. не дотримала вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Лазаренко Раїси Павлівни про відповідність Конституції України (конституційність) пункту 11 частини першої статті 1, частини третьої статті 11, частини п'ятої статті 13 Закону України „Про житлово-комунальні послуги“ від 9 листопада 2017 року № 2189–VIII зі змінами, частини четвертої статті 7 Закону України „Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист“ від 24 березня 1998 року № 203/98–ВР зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**